

СТАНОВИЩЕ

От : **доц. д-р Светослав Иванов Спасов**
катедра „Национална и регионална сигурност”, УНСС
научна специалност „Икономика и управление” (Отбрана и
сигурност)

Относно : дисертационен труд за присъждане на образователна и
научна степен „**доктор**“ по професионално направление
3.8. Икономика, научна специалност „Икономика и
управление“ (Икономика на отбраната и сигурността) в
УНСС

Автор на дисертационния труд : **Пейо Танев Сизов**

Тема на дисертационния труд : „Перспективи и предизвикателства
пред българската отбранителна
технологична индустриална база в
процеса на превъоръжаване и
модернизация на българската армия“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното
жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед №
503/01.03.2023 на Зам.-ректора по НИД и МС на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра
„Национална и регионална сигурност”, факултет „Икономика на
инфраструктурата“ на УНСС по научна специалност „Икономика и
управление (Икономика на отбраната и сигурността)“ съгласно Заповед на
Ректора на УНСС № 543/22.03.2016 г. Обучението е осъществено в *задочна*
форма през периода 2016-2023 г.

През 2010 година дисертантът завършва бакалавърска степен в УНСС
по „Икономика на отбраната и сигурността“. Магистърската степен
получава от Hult International Business School през 2012 година, като изкарва
семестри както в Лондон, така и в Бостън. По време на престоя си в Бостън
получава отличие от Декана на университета за отличен успех и печели
студентско състезание „Hult Action Project” като прави маркетингов анализ

за “Philips Healthcare”, за които в последствие работи като управленски консултант.

Трудовата кариера на докторанта започва с платени стажове в Комисия по външна политика на народното събрание през 2010 г. и Междуведомствения съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките към МС през 2011. Сизов е ангажиран в неправителствения сектор като учредител и председател на „Младежка Асоциация за Изследване на Обраната и Сигурността“ (МАИСО), член на JEF Съюза на европейските федералисти. От 2013 година до днес докторанта работи в частният отбранителен сектор като регионален директор за Индия и Непал на „Арсенал 2000“ АД - най-голямото оръжейно предприятие в България.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с обем 178 страници и съдържа: списък на използвани съкращения, фигури и таблици, увод, три глави, заключение, използвана литература, списък на публикациите по темата на дисертационния труд, списък с научните и научно-приложни приноси и две приложения.

Кратка оценка за: актуалност на темата; цел; задачи; обект; предмет; основна теза; използвана научна литература.

Темата е безспорно актуална и съвпада с професионалния опит и интереси на докторанта. Обектът, предметът и основните изследователски задачи на изследването са формулирани добре.

Обектът на изследването е българската отбранително-технологична индустриална база.

Предмет – перспективите и предизвикателства пред българската отбранително-технологична индустриална база, включително в иновационната среда, в която функционира тя, в процеса на превъоръжаване и модернизация на българската армия.

Целта, която си поставя докторанта е предлагането на конкретни мерки за развитието на БОТИБ, отчитайки съвременната среда за сигурност и възможностите, които предлагат процесът на модернизация и превъоръжаване на българската армия и програмите и проектите в рамките на ЕС.

Защитената теза в дисертационният труд гласи „че процесът на превъоръжаване и модернизация на българската армия, включително възможностите по линия на Европейския отбранителен фонд (ЕФО), имат потенциала да бъдат катализатор и инструмент за последващо развитие на българската отбранително-технологична индустриална база“.

Използвани са разнообразни източници – монографии, студии, статии, официални документи, данни от интернет сайтове и друга

литература по проблематиката на дисертационния труд. Използваните източници са 187, от които 122 на английски език, с което дисертанта показва задълбочени познания в разглежданата област.

Основните насоки на изследването – предизвикателства и възможности пред БОТИБ, подходи и методи за изследване на развитието на БОТИБ, между експорта и превъоръжаването на Въоръжените сили (ВС) анализират състоянието на БОТИБ, представяйки способностите на отбранителната ни индустрия за участие в модернизацията и превъоръжаването на българската армия. Идентифицирани са проблемите, анализирано е състоянието и възможностите на БОТИБ, предложени са насоки за развитие.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Дисертантът е изпълнил изследователските задачи, които си е поставил по отношение на дисертационното изследване и е получил определени научни и научно-приложни резултати.

Авторът изследва развитието и прави исторически преглед на отбранително-технологична индустриална база, отделно се анализира значението, перспективите и проблемите стоящи пред нея. Анализиран е и опита на отбранително-технологичната база на Европейски Съюз, изследвани са добри практики в страни-членки на Европейския съюз, на базата на които са анализирани възможностите за тяхното приложение в Република България, направено и проучване на стратегически документи, имащи отношение към българската отбранително-технологична индустриална база след присъединяването на Република България към НАТО.

- В дисертационния труд успешно са приложени успешно методите сравнителен подход, SWOT и PESTEL анализ. На базата на получените резултати от анализа са предложени редица подобрения, които биха довели до последващото развитие на българската отбранително-технологична индустриална база в подкрепа на разрешаването на идентифицираните проблеми. Предложени са и конкретни препоръки и са представени добри примери от други европейски държави /Полша, Естония/ за постигане на поставената в началото цел – насърчаване развитието на БОТИБ, с участие ѝ в модернизацията и превъоръжаването на българската армия, балансиране на инвестиционните разходи за отбрана от външни и вътрешни доставчици, подобряване на комуникацията с националните и европейски институции, продуктова диверсификация и др.

Дисертантът умело съчетава дългогодишния си практически опит със задълбочена научна експертиза, постигайки поставената цел в дисертационния си научен труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Авторът декларира 4 научни приноса и 3 научно-приложни приноси (общо 7) основни приноса по дисертационния труд:

- Разкрити са основните причини за задържане на развитието и осигуряване на националната отбрана.
- Представен е опитът на две сравними с България страни-членки на НАТО и ЕС /Полша, Естония/ в политиката и развитието на отбранително-технологична индустриална база.
- Разкрити са потенциалните фактори за развитие и са аргументирани възможностите за справяне с предизвикателствата на променящата се среда за сигурност в контекста на ЕОТИБ.
- Препоръчани и обосновани са реалистични алтернативи за катализиране на развитието на българската отбранително-технологична индустриална база.
- Направени са предложения за подобряване на нормативната база за дейността на българската отбранително-технологична индустриална база.
- Предложени са конкретни мерки за справяне с предизвикателствата пред развитието на българската отбранително-технологична индустриална база.

Приемам самооценката на предложените и формулирани от дисертанта приноси и смятам, че те са негово лично дело.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

По дисертационния труд са изпълнени минималните изисквания за 2 публикации – статия и студия на български език, които са пряко обвързани с темата на дисертацията:

- „Възможности за подобряване на комуникацията и взаимодействието между Р. България и БОТИБ. “ (2020 г.), доклад публикуван в трудовете на десета международна конференция „Научните изследвания и инвестиции – решаващ фактор за отбрана и сигурност“ по време на международната изложба „Хемус‘2020“
- студията „Сходства и различия в развитието на българската и естонска отбранителни индустрии след приемането им в НАТО“, отпечатана в научните трудове на УНСС през 2022 г.

И двете публикации представят основни изводи и анализи на дисертационния труд и допринасят за публично представяне на получените резултати от изследването пред научно-експертната общност в България.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът с обем от 41 стр. коректно и адекватно отразява дисертационния труд в структурно и съдържателно отношение.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Критичните ми бележки по дисертационният труд, бяха взети в предвид от автора в рамките на разработването му. Препоръчвам авторът да продължи изследователската си дейност в тази област, като подготви и публикува самостоятелна монография по изследваната тема.

8. Заключение

Дисертационният труд на тема "Перспективи и предизвикателства пред българската отбранителна технологична индустриална база в процеса на превъоръжаване и модернизация на българската армия" с автор Пейо Танев Сизов, напълно отговаря на изисквания на Закона за Висшето образование, Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане, както и на Правилника на УНСС.

Дисертационния труд представлява самостоятелно завършено авторско изследване, при което изследователските задачи са успешно изпълнени, а основната цел е постигната. Основните резултати в него, както и откритите реални научни и научно-приложни приноси, са предпоставка за отреждане на положителна оценка и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури да присъдят на Пейо Танев Сизов образователна и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (Икономика на отбраната и сигурността)“.

София, 23 април 2023 г.

Член на жури:

/Доц. д-р Светослав Спасов/